

UTU-työryhmän kokousmuistio (Uusiomateriaalien tuotteistaminen)

Kokous: Työryhmän 6. kokous

Aika: 16.6.2022 klo 9-11

Paikka: Teams

Paikalla: Anna-Maija Pajukallio (PJ, YM), Jussi Kauppila (YM), Henriikka Harinen (sihteeri, YM), Matleena Pyhälähti (LSSAVI), Outi Iso-Markku (HPP), Vesa Kärhä (Muovi-teollisuus ry), Marjo Pusenius (ESAVI), Tuuli Kunnas (Rakennusteollisuus RT ry), Tiina Fiskaali (Teknologiateollisuus), Topi Turunen (Suomen ympäristökeskus), Riikka Malila (YM), Jaakko Kuisma (YM), Anna Virolainen-Hynnä (Suomen Biokierto ja biokaasu ry), Juha Laurila (Infra ry), Teo Kangaspunta (TEM), Katja Moliis (Ympäristöteollisuus- ja palvelut ry), Jouni Nissinen (YM), Titta Berlin (MMM), Annastiina Juvankoski (UUDELY)

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Anna-Maija Pajukallio avasi kokouksen klo 9.00. Päätettiin hyväksyä esityslista.

2. Edellisen kokouksen kokousmuistion hyväksyminen

Päätettiin hyväksyä edellisen kokouksen kokousmuistio.

3. Väliraporttiluonnoksen kommentointi ja muokkaus

Todettiin, että väliraporttiluonnoksen lukujen 1-3 osalta päälinjat ovat keskusteltu jo aiemmissa UTU-työryhmän kokouksissa. Todettiin, että lukujen 1 ja 2 osalta ei sisällöllisiä kommentteja.

Luku 3

Keskusteltiin, onko VE3b osalta tarkoitus laajentaa nykykäytäntöä siten, että eiluvanvaraisten toimintojen sivutuoteasiat saatetaan ennakkovalvonnan piiriin. Kysymyksenä esitettiin, tuoko vaihtoehto lisää byrokratiaa ja lisääkö se määrällisesti vaihtoehdon piiriin sellaisia asioita, jotka eivät ole ennakkovalvonnassa. Todettiin, että asiaa on tarkasteltava tulevaisuudessa, kun menettelyä kehitetään. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan monimutkaistaa menettelyä. Esiin nostettiin myös se, että nykykäytännöissä on myös jätekohtaisia eroja (esimerkkinä lannoitteet), jotka pitäisi ottaa huomioon ja joita myös kannattaisi tarkastella valittavassa kehittämissvaihtoehdossa.

Luku 4

Esiteltiin arviointikriteerit ja niiden arviointi eri kehittämisvaihtoehdoissa. Todettiin, että arvioinnin toteuttamiseen valitut arviointikriteerit ovat jo aiemmin linjattu, eikä todettu tarvetta tarkastella niitä enää tässä yhteydessä.

Yleisesti todettiin, että arviointikriteerien taulukkomuotoilua on vielä syytä tarkistaa ja eri värien tulkinta todettiin jokseenkin hankalaksi. Loppuraporttiin lisätään taulukkojen avaamiseksi sanalliset kuvaukset värikoodien merkityksestä.

Luku 4.2.: Keskustelussa nostettiin esiin, että vaihtoehdoissa VE2b ja VE3b sivutuotepäätöksenteossa pidetään negatiivisena asiana, että päätöksiä tekee laaja joukko viranomaisia, jolloin rutiinia ei synny. Keskustelussa esitettiin, että menettelyjen eroavaisuus ei ole välttämättä negatiivinen asia, koska sivutuoteasioissa on jo nykyisellään toimivia käytäntöjä eikä eroavaisuuksia ole samalla tavalla kuin EEJ-asioissa. Todettiin, että kuitenkin jätelain 5 a ja 5 b §:t muodostavat yhden oikeudellisen kokonaisuuden, jolloin kokonaisuuden säilyttämistä myös menettelyn osalta voidaan pitää perusteltuna. Sovittiin, että tätä asiaa korostettaisiin väliraportissa. Toisaalta huomautettiin, että sivutuotteita koskevaa menettelyä ei ole säädetty jätelaissa samalla tarkkuudella kuin EEJ:tä.

Esiin nostettiin myös se, että keskittämällä voidaan vaikuttaa päätöksenteon kokonaiskuvaan, kun myös informaatiota ja päätösten saatavuutta keskitetään. Todettiin, että päätöstietokannan kehittämistä on tarkoitus kehittää joka tapauksessa välittävasta kehittämisvaihtoehdosta riippumatta.

Luku 4.4.: Väliraportissa on nostettu esiin, että menettelyn enimmäiskeston toimitavuutta on tarkasteltu SYKEN ympäristölupahakemusten käsittelyn kestoja koskeudessa selvityksessä. Keskustelussa toivottiin, että väliraportissa otettaisiin huomioon lisäksi laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä. Lisäksi toivottiin myös enimmäiskeston osalta viittausta komission tiedonantoon REPower-EU –suunnitelmaan (COM(2022) 230 final), jossa ehdotetaan vielä laajemmin menettelyjä enimmäiskeston piiriin (mm. YVA).

Keskustelussa nostettiin esiin myös se, että VE2b ja VE3b sivutuotteita ja EEJ-asioita koskevien menettelyiden eriyttäminen ei välttämättä johda sujuvoitumiseen, sillä osassa asioita EEJ:n tarve tulee esiin vasta ympäristölupamenettelyn yhteydessä hakemusta käsiteltäessä. Todettiin, että tätä seikkaa selvitetään tarkemmin jatkovalmistelussa.

Lisäksi toivottiin, että ajallisen keston puolesta vaihtoehdot VE3a ja VE 3b olisivat ”samalla viivalla”. Sovittiin, että tältä osin muutetaan taulukkoon vaikutuksen merkittävyttä kuvaavat värit toisiaan vastaavaksi kummassakin vaihtoehdossa.

Luku 4.5.: Todettiin, että VE1 voisi olla vaikutukseltaan ”ei muutosta” sijaan kuitenkin ”pieni” eli vaaleanvihreä, sillä selkeän ohjeistuksen myötä yhdenvertaisuuden ja yhdenmukaisuuden voidaan kuitenkin katsoa parantuvan nykytilaan verrattuna.

Keskustelussa pohdittiin, mitä tarkoitetaan sillä, että EEJ-päätöksenteon ja sivutuotepäätöksenteon väliin voisi muodostua uusi harmaa alue, sillä sivutuote- ja EEJ-päätöksenteolla ei ole rajapintaa, johon se voisi muodostua. Todettiin, että harmaalla alueella tässä tapauksessa viitataan siihen, että on olemassa tapauksia, joissa käsitteistön erot eivät ole olleet selkeitä. Todettiin, että tässä yhteydessä asia tulee ilmasta toisin, jotten se sekoitu muualla raportissa käytettyyn harmaan alueen käsitteeseen.

Luku 5:

Johtopäätösten esittelyssä todettiin, että yleisesti ottaen kaikkiin vaihtoehtoihin liittyy tiettyjä epävarmuuksia ja kriteerien painoarvot voivat vaihdella. Keskustelussa todettiin, että EEJ- ja sivutuotteita koskevan päätöksentekomenettelyn kehittäminen vaihtoehdon VE3a pohjalta on kannatettava ratkaisu. Kannatettiin, että kehittämissivutohtojen tarkastelussa lähdetään tarkastelemaan ”raskainta” vaihtoehtoa, mutta pidettiin hyvänä säilyttää mahdollisuus siirtyä jatkotarkastelussa myös toiseen vaihtoehtoon, mikäli tällainen tarve tunnistetaan jatkotarkastelussa.

Väliraportissa on tunnistettu jatkovalmistelussa tarkemmin tarkasteltavaksi seikaksi mm. uuden toimivaltaisen viranomastahon selvittäminen. Keskustelussa nostettiin esiin, että sivutuote- ja EEJ -asioiden määrällä on vaikutusta siihen, mikä olisi sopiva toimivaltainen viranomainen. Todettiin myös, että päätösten määrää koskevan historiatiedon lisäksi tulevaisuuden potentiaalitarkastelu on tärkeää ottaa huomioon.

Sovittiin, että työryhmä voi vielä kirjallisesti esittää kommentteja väliraporttiluonnokseen perjantaihin 17.6. klo 11 mennessä. Sihteeristö toimittaa väliraportin perjantain 17.6. aikana työryhmälle tarkistettavaksi, jonka jälkeen väliraporttia voi tarvittaessa vielä kommentoida. Todettiin, että kirjallinen kommentointi on riittävää eikä väliraportin käsittelylle varattua lisäkokousaikaa ole tarpeen käyttää.

Sovittiin syyskuun ensimmäisen kokouksen ajankohdaksi maanantai 19.9. klo 9-11. Palataan kokouksen järjestämisuotoon lähempänä kokouksen ajankohtaa. Sihteeristö toimittaa syksyn ensimmäisen kokouksen agendan elokuussa lomakauden jälkeen.

4. Muut esille tulevat asiat

Anna-Maija Pajukallio esitteli EU- ja kansallisen tason EEJ-asetusten tilannetta. EU-tasolla komissio on aloittanut muovia koskevan EoW-kriteeristön valmistelun. JRC:n työpajan alkutilaisuus järjestettiin toukokuussa ja sidosryhmäkonsultaatio on käynnissä. Komission asetustyön vaikutus kansallisen muovi-EoW-asetuksen jatkovalmisteluun on vielä epäselvä. Kansallinen betonimurskeasetus on valtioneuvoston käsittelyssä 16.6. Asetus astuu voimaan 1.9.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.17.